

Handläggare
Christina Westin
Telefon: 08-508 35 693

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 25 augusti 2020

Marita Johansson
Telefon: 08-508 35 562

Ärende 6

Yttrande över remiss av betänkandet ”Högre växel i minoritetspolitiken – Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27)”

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2020/974

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkandet *Högre växel i minoritetspolitiken – Stärkt samordning och uppföljning* (SOU 2020:27) till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Utredningens grundläggande slutsats är att det bör tydliggöras vilka slutliga effekter som ska uppnås inom minoritetspolitiken och ger i slutbetänkandet förslag om förbättrad samordning och uppföljning av minoritetspolitiken. Nuvarande tre delområden föreslås ersättas med fyra delmål. Vidare föreslås att regeringen ska använda sig av en särskild styrstrategi i sin myndighetsstyrning som innebär att utvalda myndigheter kan ges i uppdrag att långsiktigt integrera ett minoritetsperspektiv i det ordinarie beslutsfattandet. Länsstyrelsen i Stockholms läns uppföljning- och samordningsansvar förs över till Institutet för språk och folkminnen (Isoref). Sametingets roll renodlas till att bevaka frågor som rör samiska rättigheter och samiska språkets utveckling inom minoritetspolitiken. Sametinget och Isoref

ska samverka med varandra inom ramen för det minoritetspolitiska uppdraget i syfte att åstadkomma enhetlighet och effektivitet i uppdraget samt verka för att regeringen ska få tillgång till de utvärderingar och andra underlag som behövs för styrning och utveckling av minoritetspolitiken. Isof föreslås ansvara för fördelningen av statsbidrag, ansvara för webbplatsen minoritet.se och ansvara för uppföljning och samordning av romsk inkludering. Enligt utredningen inskränker inte förslaget det kommunala självstyret och innebär heller inte några nya åtaganden eller skyldigheter för kommuner eller regioner.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar bilden som framgår av utredningens beskrivning gällande avsaknad av en enhetlig statlig styrning i minoritetspolitiken.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att utredningens förslag om ett förtydligande i ansvarsfrågor även kommer att skapa förutsättningar för ökad kunskap om de nationella minoritetsgrupperna vilket gynnar målgruppen.

Sammanfattningsvis välkomnar förvaltningen utredningens förslag och särskilt det som rör ett utvecklat och ändamålsenligt statligt stöd till kommunerna.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

De nationella minoriteterna är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar¹. Samerna är även ett urfolk². De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Kommuner ska enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) skydda och främja nationella minoriteters språk och kulturer genom ett grundskydd.

Grundskyddet innebär att kommunerna ska:

- informera de nationella minoriteterna på lämpligt sätt om deras rättigheter när det behövs
- skydda och främja de nationella minoritetsspråken och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige

---

¹ Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

² Prop. 1976/77:80, bet. 1976/77:KrU43

- främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket
- ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem.

Kommunstyrelsen har det strategiska och samordnande ansvaret för nationella minoriteter. Stockholms stad ingår i förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska.

I juni 2018 antog kommunstyrelsen i Stockholms stad två styrdokument varav ett gällande riktlinjer för nationella minoriteter samt en strategi för stadens arbete kring romsk inkludering.

Arbetsmarknadsnämnden har ett särskilt uppdrag att stödja den romska gruppens integration på arbetsmarknaden som bl.a. handlar om att skapa insatser gällande utbildning, arbete och att stärka en långsiktig brobygggarverksamhet. Arbetsmarknadsförvaltningen har utrett möjligheten till riktade, långsiktiga insatser för den romska gruppen samt utvecklat ett utbildningsmaterial kring romsk inkludering och minoritetslagstiftning som riktar sig till medarbetare i förvaltningen. Arbetet för att nå ut till fler i målgruppen med information om möjlighet till arbete och studier sker främst genom fysiska träffar och via förvaltningens Facebook grupp *Romer i Stockholm*. Därutöver genomförs internutbildningar i minoritetslagstiftningen med inriktning på den romska frågan. Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar med betoning på de prioriterade målgrupperna kvinnor och barn, där hälsa har fokus för att uppnå långsiktiga resultat. Förvaltningen har idag fyra romska brobyggare anställda och placerade vid Jobbtorget Kista. Samordningen av brobygggarverksamheten och romsk inkludering i sin helhet är placerad vid utveckling - och utredningsstaben.

Det är inte tillåtet att föra statistik på etnisk grund, vilket innebär att uppgifter om antal personer som tillhör målgruppen baseras sig på uppskattningar som gjorts tillsammans med minoriteterna. Enligt dessa uppskattningar bor det cirka 100 000 personer i Stockholms stad som identifierar sig som nationell minoritet. Tillhörighet baseras sig på självidentifikation.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Högre växel i minoritetspolitiken – Stärkt samordning och uppföljning* (SOU 2020:27) till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Nuvarande organisering av minoritetspolitiken

Den svenska minoritetspolitiken har funnits i 20 år och har stegvis reformerats. Minoritetspolitiken utgår från det av riksdagen fastställda målet att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande³. Målet ska följas upp inom följande tre delområden⁴:

- diskriminering och utsatthet
- inflytande och delaktighet
- språk kulturell identitet

På en övergripande nivå får minoritetspolitiken också sin inriktning genom program- och målsättningsstadganden i regeringsformen⁵, konventionsåtaganden och andra internationella ramverk⁶ samt två strategier som regeringen har beslutat om; Från erkännande till egenmakt⁷ och Regeringens strategi för romsk inkludering⁸.

Till de mest centrala styrinstrumenten som är beslutade i direkt syfte att uppfylla de minoritetspolitiska målen hör lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) samt vissa bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453), språklagen (2009:600) och skollagen (2010:800). Dessa bestämmelser bildar tillsammans med bestämmelser i förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetsförordningen) ett regelverk som kan grupperas i följande kategorier:

- Grundläggande skyldigheter för det allmänna, bland annat i fråga om de nationella minoriteternas inflytande.
- Språkliga rättigheter med anknytning till förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska.
- Övriga språkliga rättigheter för enskilda.

Det finns en stor variation i de minoritetspolitiska frågor som uppfattas som angelägna för respektive grupp. För att förverkliga minoritetsrättigheter och leva upp till Europarådets minoritetskonventioner krävs att det offentliga har fördjupad

---

³ Prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09: KU1, rskr. 2008/09:83

⁴ Prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272

⁵ 1 kap. 2 § regeringsformen, femte samt sjätte stycket

⁶ Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen), den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan eller minoritetsspråkskonventionen), Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter

⁷ Prop 2008/09:158

⁸ skr. 2011/12:56, skr. 2017/18:282

kunskap om de nationella minoriteterna och urfolket samt vilka frågor som är av betydelse för respektive grupp⁹.

Kulturdepartementet har det huvudsakliga ansvaret för minoritetspolitiken. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har ett gemensamt ansvar för samordning och uppföljning av minoritetspolitiken. I myndigheternas ansvar ingår bl.a. att verka för genomförandet av de nationella minoriteternas rättigheter på statlig, regional och kommunal nivå, samt att främja samordning och samverkan mellan kommuner, landsting och myndigheter. Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar även för samordning och uppföljning av strategin för romsk inkludering. Minoritetspolitiken är utpräglat tvärsektoriell och innebär en utmaningen att kunna göra en överskådlig framställning av dess innehåll och i praktiken särskilda utmaningar när det gäller styrningen och uppföljningen.

Utredningen

Den 23 augusti 2018 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare som fick i uppdrag att analysera och föreslå hur ansvaret för samordning, utveckling och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras. Utredningen har även haft i uppdrag att föreslå hur det minoritetspolitiska uppföljningssystemet kan förbättras. Syftet med uppdraget har varit att åstadkomma en ändamålsenlig organisering av uppgifterna för att bidra till en stärkt minoritetspolitik.

Utredningen konstaterar att det krävs en samordning och uppföljning som ger regeringen en tydligare lägesbild för att mer strategiskt kunna styra och prioritera arbetet. För att identifiera och undanröja hinder behöver de nationella minoriteternas erfarenheter och sakkunskap användas i högre utsträckning. Vidare behöver kommuner och regioner ett tydligt, konkret och pragmatiskt stöd och det behövs en samordning mellan statliga myndigheter för att alla ska dra åt samma håll.

Förslag till fyra delmål

Utredningen föreslår att minoritetspolitikens nuvarande tre delområden ersätts med fyra delmål:

1. Frihet från diskriminering och annan negativ särbehandling: personer som tillhör en nationell minoritet ska i alla sammanhang kunna ge uttryck för sin kulturella identitet utan rädsla för att utsättas för diskriminering, hatbrott och andra former av negativ särbehandling

2. Inflytande och delaktighet: de nationella minoriteterna ska ha förutsättningar och möjligheter att påverka det allmännas beslut i frågor som berör dem och att vara delaktiga på lika villkor som majoriteten i samhällslivet. Barn och unga som tillhör de nationella minoriteterna ska ha sådana möjligheter anpassade till sina förutsättningar.
3. Kulturell identitet: personer som tillhör de nationella minoriteterna ska ha möjlighet att tillägna sig, använda och utveckla sitt minoritetsspråk, bevara, utveckla och ha tillgång till sitt kulturarv samt i övrigt tillägna sig och utveckla sin kulturella identitet.
4. Levande minoritetsspråk: de nationella minoritetsspråken ska bevaras och utvecklas som levande språk i Sverige.

Delmålen ska användas i styrning och uppföljning av minoritetspolitiken på nationell nivå det vill säga i förhållandet mellan riksdag, regering och statliga myndigheter. De kan även ge vägledning för kommuner och regioner. Målen anger de slutliga effekter eller samhällsförändringar som det allmännas minoritetspolitiska insatser ytterst ska bidra till att förverkliga.

Minoritetspolitisk integrering

Utredningen föreslår att regeringen ska utveckla och använda sig av en särskild styrstrategi i sin myndighetsstyrning – minoritetspolitisk integrering. Strategin ska innebära att utvalda myndigheter vid behov ges i uppdrag att arbeta med att långsiktigt integrera ett minoritetsperspektiv i det ordinarie beslutsfattandet inom organisationen i syfte att bättre bidra till minoritetspolitikens mål. I strategin ska ingå att uppföljningsmyndigheterna tillhandahåller rådgivning och utvecklar metodstöd för arbetet med integrering.

Utredningen anser att regeringen bör utveckla och använda sig av en liknande strategi för minoritetspolitiken som i arbetet med jämställdhetsintegrering.

Organisering av det nationella samordnings- och uppföljningsuppdraget

Utredningen föreslår att uppdraget som central uppföljande och samordnande myndighet när det gäller de nationella minoriteterna, sverigefinnar och tornedalingar samt de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib, ska flyttas från Länsstyrelsen i Stockholms län till Institutet för språk och folkminnen (Isf).

regeringen, brister i strategisk styrning och ledning inom myndigheten, organisatoriska förutsättningar, bristande resurser och att vissa kompetenser för uppdraget saknas vilket försvårar genomförandet.

Isof har i dag en rad myndighetsuppdrag som rör de nationella minoriteterna och minoritetspolitik och har etablerade relationer till de berörda nationella minoriteterna. Genom att samla flera frågor som rör de nationella minoriteterna hos samma myndighet finns det bättre förutsättningar för regeringen att styra inriktningen på verksamheten och nyttja de samlade resurserna effektivt och ändamålsenligt. Det ger också goda förutsättningar att nyttja samlad sakkunskap och gjorda lärdomar inom minoritetspolitiken och bidra till att dessa sprids till kommuner och regioner som en del av främjandet och i informations- och kunskaphöjande insatser.

Sametingets roll inom minoritetspolitiken

Utredningen föreslår att Sametingets roll ska renodlas till att bevaka frågor som rör samiska rättigheter och samiska språkets utveckling inom minoritetspolitiken. Sametinget ska ges större frihet att arbeta med det minoritetspolitiska uppdraget avseende samiska rättigheter och samiska språket genom att ges möjlighet att självständigt rapportera om politiken och ge rekommendationer till regeringen.

Innehållet i det minoritetspolitiska uppföljningsuppdraget

Utredningens bedömning är att det minoritetspolitiska uppföljningsuppdraget bör regleras tydligt och samlat i instruktionen för Sametinget respektive Institutet för språk och folkminnen.

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen ska ansvara för samordning och uppföljning av de offentliga insatserna för de nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar samt de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. Sametinget ska bevaka samiska rättigheter och samiska språkets utveckling inom minoritetspolitiken.

Sametinget och Institutet för språk och folkminnen ska utifrån ett rättighetsperspektiv vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av minoritetspolitiken. Myndigheterna ska även bidra till en strategisk, systematisk och långsiktig styrning av politiken och en integrering av de nationella minoriteternas rättigheter inom berörda sektorer.

Regeringen har senast 2018 uttalat att de nationella minoriteternas egenmakt är en av de tre nyckelfaktorer som ska prägla genomförandet av minoritetspolitiken.¹⁰ Regeringen bedömde även att arbetet bör utgå från förhållandet att de nationella minoriteternas rättigheter utgör en integrerad del av det internationella ramverket till skydd för de mänskliga rättigheterna.¹¹ I utredningens direktiv framhålls behovet av ett fördjupat arbete med att ge de nationella minoriteterna möjlighet att utöva egenmakt, bland annat genom att bidra med expertis och genom reella möjligheter till inflytande och delaktighet.

Utredningen anser att en central del i uppföljningsmyndigheternas roll bör vara att de ska arbeta utifrån ett rättighetsperspektiv. Rättighetsperspektivet bör genomsyra såväl myndigheternas eget förhållningssätt till de nationella minoriteterna och urfolket, som dess arbete med att främja gruppernas inflytande och delaktighet i genomförandet av minoritetspolitiken hos myndigheter, kommuner och regioner.

Uppföljningsmyndigheterna ska vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av minoritetspolitiken. I den pådrivande rollen bör ingå att ta ett särskilt ansvar för att uppmuntra kommuner och regioner utanför förvaltningsområdena att arbeta med minoriteters rättigheter. Myndigheten behöver föra en systematisk och långsiktig dialog med kommuner och regioner utanför förvaltningsområdena i syfte att öka medvetenheten och kunskapen om de skyldigheter som åligger alla landets kommuner och regioner.

Enligt regeringen är systematik och långsiktighet två av tre nyckelfaktorer i det fortsatta genomförandet av minoritetspolitiken¹². Uppföljningsmyndigheternas bidrag till styrningen blir främst att över tid bygga upp, förvalta och förmedla en djup och bred kunskap, både om de nationella minoriteternas respektive urfolkets och minoritetsspråkens förutsättningar och behov, och om hur styrningen av politiken fungerar. I det senare kan ingå att bygga upp en kunskap om berörda myndigheters och andra aktörers minoritetspolitiska arbete och att dra lärdomar av det arbetet i syfte att utveckla styrningen.

Viktiga uppgifter kopplade till denna del av rollen är dels myndigheternas löpande uppföljning, dels de analyser,

---

¹⁰ Prop. 2017/18:199, s. 26 f.

¹¹ a. prop. s. 22

¹² Prop. 2017/18:199, s. 26

utvärderingar och andra underlag som myndigheten föreslås ta fram på eget initiativ eller på uppdrag av regeringen.

Uppföljningsmyndigheterna ska bidra till en integrering av de nationella minoriteternas rättigheter inom berörda sektorer. Syftet är att rättigheterna ska integreras som perspektiv i det ordinarie beslutsfattandet hos förvaltningsmyndigheter, kommuner och regioner. Regeringen har redan tagit viktiga steg i denna riktning genom införandet av 5 b § i minoritetslagen, där det anges att kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Arbetet med integrering av minoritetsarbetet kan enligt utredningen dock förstärkas ytterligare.

Följa utvecklingen inom politiken och inom områden av betydelse för politiken

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen och Sametinget ska följa utvecklingen inom minoritetspolitiken och inom relevanta områden, nationellt och internationellt.

Underlag till regeringen

Institutet för språk och folkminnen och Sametinget ska verka för att regeringen ska få tillgång till de utvärderingar och andra underlag som behövs för styrning och utveckling av minoritetspolitiken. Det innefattar att lämna förslag till åtgärder vid behov.

Verka för ökad kunskap och förståelse

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen ska verka för ökad kunskap om och förståelse för de nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar och deras rättigheter. Sametinget ska inom ramen för sitt minoritetspolitiska uppdrag verka för ökad kunskap om och förståelse för samer och samiska rättigheter.

Bristande kunskaper om minoritetspolitiken generellt liksom bristande kunskaper om de olika nationella minoriteterna och deras särskilda förutsättningar och kultur är fortfarande ett stort hinder som hämmar och försvårar förverkligandet av minoritetsrättigheter i Sverige. Detta gäller både kunskap och förståelse bland allmänheten och inom förvaltningen och såväl på statlig nivå som på kommun- och regionnivå. Uppföljningsmyndigheterna behöver ha överblick över behovet av insatser men det är inte givet att det är uppföljningsmyndigheterna som ska producera eller sprida information och kunskap. Beroende på målgrupp och sammanhang kan en annan myndighet vara mest lämpad att tillgodose sådana behov av insatser till exempel Socialstyrelsen, Skolverket eller Forum för levande historia genomför insatser. Det behövs även

insatser för att motverka negativa attityder och fördomar mot de nationella minoriteterna och urfolket och för att öka förståelse för varför minoritetsrättigheter är viktiga. Det kan bland annat handla om att initiera dialog med kommuner och regioner om minoritetsfrågor, att lyfta problemområden med andra statliga myndigheter och att bidra till att minoritetsfrågor synliggörs.

Främja samverkan

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen ska tillhandahålla en struktur för, och i övrigt främja, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer.

Utredningen bedömer att arbetet med att främja samverkan och erfarenhetsutbyte är särskilt resurskrävande. Det är inte effektivt och ändamålsenligt att Sametinget bedriver ett sådant arbete parallellt med Institutet för språk och folkminnen. Sametinget och Isof bör i stället genom samverkan säkerställa att även samiska rättigheter och samiska språkets behov beaktas inom ramen för institutets uppdrag. Isof ska ha i uppdrag att främja frivillig interkommunal och interregional samverkan. I uppdraget bör även ingå att främja samverkan mellan den statliga nivån och kommun- och regionnivån. Utredningen konstaterar att det kan finnas behov av samordning i två frågor: informationsinhämtning om de nationella minoriteterna samt anordnande av samråd. Det är mycket resurskrävande att bygga förtroendefulla och välfungerande samråd.

Institutet för språk och folkminnen ska ha i uppgift att tillhandahålla en struktur för och i övrigt främja samverkan och erfarenhetsutbyte mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer till exempel public service-bolagen. Sametinget och institutet bör genom samverkan säkerställa att även samiska rättigheter och samiska språkets behov beaktas inom ramen för de nätverk och strukturer som Isof ska ansvara för att stödja.

Stöd till myndigheter och andra offentliga aktörer

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen och Sametinget ska bistå med rådgivning, metodstöd, utbildning och liknande stöd till myndigheter och andra aktörer.

Genom att systematiskt samla in och sprida kunskap om framgångsfaktorer i arbetet, kan uppföljningsmyndigheten underlätta arbetet för kommuner, regioner och statliga myndigheter och bidra till lärande. Exempel på konkret metodstöd, som efterfrågas av kommuner och regioner, är grundläggande

utbildningsmaterial om minoritetslagen och minoritetsrättigheter, gärna i form av målgruppsanpassade e-utbildningar. Behovet av utbildningsinsatser är kontinuerligt eftersom nya medarbetare och förtroendevalda hela tiden tillkommer i arbetet.

Främjandeinsatserna skulle också kunna handla om framtagande av standardiserade blanketter på minoritetsspråk och gemensamt informationsmaterial om minoritetsrättigheter på minoritetsspråk.

Fördela statsbidrag

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen ska ansvara för fördelning av statsbidraget till organisationer som företräder minoriteter samt övriga uppgifter enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter.

I fråga om statsbidrag till kommuner och regioner behöver regeringen ta fram ett system med två bidrag – ett för samiskt förvaltningsområde och ett för övriga två förvaltningsområden. I avvaktan på att det finns ett sådant system ska Institutet för språk och folkminnen pröva frågor om statsbidrag till kommuner i förvaltningsområde för finska och meänkieli. Sametinget ska pröva frågor om statsbidrag till övriga kommuner och till Region Jämtland Härjedalen. Institutet ska pröva frågor om statsbidrag till övriga regioner samt meddela föreskrifter enligt förordningen.

Ansvar för webbplatsen minoritet.se

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen ska överta ansvaret för webbplatsen minoritet.se från Sametinget.

Ansvar för webbplatsen bör enligt utredningens bedömning flyttas till Isof eftersom Sametingets minoritetspolitiska uppdrag ska renodlas och Isof föreslås ansvara för att tillhandahålla en struktur för, och i övrigt främja, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer. Webbplatsen bör vidareutvecklas som en del i den förstärkta samordningen och främjandet av minoritetspolitiken. Institutet för språk och folkminnen bör samråda med Sametinget i arbetet med webbplatsen i den mån den används som plattform för förmedling av metodstöd, utbildning och liknande insatser som rör samtliga nationella minoriteter, inklusive urfolket samerna.

Årlig redovisning till regeringen

Utredningen föreslår att Institutet för språk och folkminnen ska senast den 15 april varje år redovisa utvecklingen inom minoritetspolitiken under närmast föregående kalenderår såvitt avser de nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar och

tornedalingar samt de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib.

Sametinget ska senast den 15 april varje år redovisa utvecklingen inom minoritetspolitiken under närmast föregående kalenderår såvitt avser samiska rättigheter och samiska språket.

Utveckling av den periodiska uppföljningen

Utredningen föreslår att Regeringen ska ge Sametinget och Institutet för språk och folkminnen i uppdrag att var för sig utveckla en rapporteringsstruktur för den periodiska uppföljningen av politiken, med utgångspunkt i utredningens iakttagelser och bedömningar. I uppdraget ska ingå att se över och ompröva minoritetspolitikens indikatorsystem.

Strategin för romsk inkludering

Utredningens bedömning är att Institutet för språk och folkminnens ansvar för uppföljning och samordning av strategin för romsk inkludering inte bör regleras särskilt i institutets instruktion. Enligt regeringen utgör strategin för romsk inkludering såväl en förstärkning som en naturlig del av minoritetspolitiken¹³. Isof ska enligt utredningens förslag ansvara för uppföljning och samordning generellt i fråga om den nationella minoriteten romers rättigheter och det nationella minoritetsspråket romani chib. Det föreslagna nationella samordnings- och uppföljningsuppdraget kommer därmed även att omfatta arbetet med strategin.

Strategin utgör ett ramverk som fylls ut genom att regeringen fattar särskilda beslut om myndighetsuppdrag och andra åtgärder. Innehållet i strategin kan förändras betydligt över tid, vilket innebär att styrningen av Isofs ansvar för samordning och uppföljning av strategin behöver vara flexibel. Utredningen bedömer därför att det inte är lämpligt att reglera ansvaret i fråga om strategin i Isofs instruktion.

Länsstyrelsen i Stockholms län har i uppdrag under perioden 2020-2023 att samordna, följa upp och genomföra insatser inom ramen för strategin för romsk inkludering¹⁴. I uppdraget ingår att utveckla ett uppföljningssystem. Med hänsyn till att Isof ska ansvara för uppföljning av strategin utgår utredningen från att utvecklingsuppdraget, om det inte är avslutat dessförinnan, kommer att överföras till institutet om myndigheten tar över länsstyrelsens

uppdrag. Institutet bör sträva efter att samordna uppföljningssystemen med varandra.

Regeringen har remitterat promemorian *Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor* om inrättande av en myndighet för romska frågor¹⁵. Utredningen anser att om regeringen har för avsikt att gå vidare med förslaget kan det vara nödvändigt att göra vissa anpassningar av såväl det förslaget som av förslagen i utredningens betänkande. Om regeringen inte går vidare med förslaget om en romsk myndighet och uppdraget att följa upp strategin för romsk inkludering placeras vid Isof, kan det vara lämpligt att överväga om det förutom ett råd för de fyra nationella minoriteterna även bör inrättas ett särskilt rådgivande organ för arbetet med strategin för romsk inkludering vid myndigheten.

Samverkan mellan Sametinget och Institutet för språk och folkminnen

Utredningen föreslår att Sametinget och Institutet för språk och folkminnen ska samverka med varandra inom ramen för det minoritetspolitiska uppdraget i syfte att åstadkomma enhetlighet och effektivitet i arbetet.

Rådgivande organ inrättas för att stärka minoriteternas inflytande

Utredningen föreslår att ett särskilt rådgivande organ för samordnings- och uppföljningsansvaret – ett råd – inrättas vid institutet för språk och folkminnen. Rådet ska bestå av minst fyra och högst nio ledamöter. Ledamöterna ska utses av myndigheten. Rådet ska ha till uppgift att tillföra myndigheten sakkunskap i fråga om judars, romers, sverigefinnars och tornedalingars förhållanden och ge råd i frågor som rör det minoritetspolitiska uppföljnings- och samordningsuppdraget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen delar bilden som framgår av utredningens beskrivning gällande avsaknad av en enhetlig statlig styrning i minoritetspolitiken. Förvaltningen har erfarit detta i frågor som rör uppdraget att stödja den romska gruppens integration på arbetsmarknaden. Som exempel kan nämnas bristande samverkan mellan myndigheter, otydligt ansvar för frågor samt

dubbelarbete i framtagandet av informationsmaterial och metodstöd.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att utredningens förslag om ett förtydligande i ansvarsfrågor kommer att skapa förutsättningar för ökad kunskap om de nationella minoritetsgrupperna vilket gynnar målgruppen. Det kan även innebära ett ökat stöd bland annat till kommuner i utvecklingen av metoder och arbetssätt i minoritetsarbetet vilket välkomnas.

Sammanfattningsvis välkomnar arbetsmarknadsförvaltningen utredningens förslag och särskilt det som rör ett utvecklat och ändamålsenligt statligt stöd till kommunerna.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att arbetsmarknadsnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Bilaga

1. Remiss: Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning, SOU 2020:27